

ABONAMENTUL
 Pe un an, 12.— franci.
 Pe jumătate an, 7.— „
 Pe 3 luni, 4.— „
 Pe o lună, 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an, 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Log
 deschis costă șirul 20 bl.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Mitropolitul Șaguna în anul 1859.

— Articol din afară. —

Absolutismul introdus după revoluție se termină cu catastrofa dela *Solferino*.

Lipsită de prieteni în afară prin sistemul absolutist nu s'a consolidat monarhia nici în intern.

Naționalitățile privilegiate din vechime nu s'au entuziasmat de dragostea absolutismului.

Pentru Români însă acesta cu șablonul lui de egalizare politică creia un pedestal de progres față de trecut. Ne-a dat absolutismul ceea ce n'am isbit să obținem cu petiții și cu dovada jertfelor nesfârșite pentru tron și pentru țară. Eram la începutul unui drum nou. Simțul realității bărbaților noștri a știut hotărul nădejdlor și utopiile amăgitoare nu sunt atributul caracterului lor.

Bărbatul providențial, venit la vremuri mari și și impus de ele era Șaguna. În 20 Aprilie 1859 se adresează către clerul și poporul său în circulara cu Nr. 365/859, „ca să ne împlinim datorințele noastre creștinești și cetățenești făcându-ne destoinici de mila părintească a înălțatului nostru împărat, carele a desorbit biserica, naționalitatea și poporul nostru de sub jugul cel vechiu.”

„Ne-a desorbit sfânta maica noastră biserică, căci ea este deopotrivă cu celelalte biserici creștine din monarhie. Ne-a desorbit naționalitatea, căci în Biserică și în Școală avem limba noastră; la Episcopia noastră ducem toate trebile bisericesti și școlare în lim-

ba noastră; putem vorbi și scrie în limba noastră către oricare direcție; avem tipografia noastră; zidim și dirigem Bisericele și Școalele noastre fără nici o împiedecare; înmulțim școalele și cărțile școlare fără greutate; înălțatul nostru împărat ne ajută în chipzuirea fundațiilor și în anul trecut, precum v'am fost arătat ne-a dăruit o mie de galbeni pe seama ziduirii bisericii catedrale din Sibiu.

Ne-au desorbit, zic și a treia oară înălțatul nostru împărat și pe poporul nostru eparhial de sub iobăgie, și l'a făcut un popor liber de starea cea înjositoare a iobagului. Apoi îndeamnă la loialitate încadrând această strămoșească virtute a poporului nostru cu citate din Sfânta Scriptură, precum e minunatul pasaj din Solomon: Pilde 11, 14: „că cei ce n'au ocărnuire, cad ca frunzele”; și continuă: deci să ne ținem de bunul nostru împărat ca să nu cădem ca frunzele, ci să fim ca pomul cel resădit lângă izvoarele apelor, carele rodul său va aduce în vremea sa și frunza lui nu va cădea. (Ps. I. st. 3.)

Ca și înalt Preasfințitul de azi, mitropolitul Șaguna a rânduit intercalarea în serviciul divin a rugăciunii pentru vremea de război, și cetirea din genunchi înainte de otpust a ps. 19 și 20 cu troparul: „Mântuiește Doamne poporul tău”.

Abia a trecut o lună de zile dela publicarea acestui apel în țara întreagă și în sânul poporului s'au revărsat năpastele războiului cu scumpetea și sărăcia.

Fiii poporului nostru alergară sub steag. Avură în vremurile păcii atâtea frumoase drepturi și căi deschise de înaintare și fericire pentru cari suportarea greutăților răs-

boiului și jertfa vieții să le aducă drept dar cu liniștită conștiință.

În jurul persoanei mitropolitului Șaguna se țese în timpul acesta foarte scurt un păiangeniș de manopere diabolice, cari țineau disgrațiarea lui Șaguna la Curte și primejduirea bunătăților obținute dela Majestatea Sa adecă libertatea Bisericii, naționalității și ștergerea iobăgiei.

Că aceste manopere s'au înfiripat numai în timpul scurt dela izbucnirea războiului sau ele s'au plămădit în vremurile agitate cu porniri revoluționare cari au precedat războiul și cine figurează în acea „plasă” de oameni cari au atentat la integritatea caracterului lui Șaguna — nu pot preciza acum.

Mitropolitul Șaguna, drept și corect adresează sub Nr. 481 din Sibiu la 27 Maiu un frumos circular către cler și popor: *In Calumniatores*.

Il transcriu întreg ca un document al vremii:

„Deși sunt convins, că nu numai eparhia noastră întreagă și pretimia Bisericii și ai Nației noastre, ci și vrăjmașii lor s'au putut convinge din viața și lucrările mele, ce în 13 ani am arătat și săvârșit, cumcă toată viața mea și toată lucrarea mea este bazată în frica lui Dumnezeu spre împlinirea poruncilor dumnezeiești și împărătești, și spre înaintarea moralului și a binelui obșteșc; totuși cu mirare trebuie să observ, că se află o plasă de oameni, cari cu purtarea lor înrăutățită, ce numai din nărav fudul și nesocotit poate purcede, nu numai nu vreau să vină la o convingere morală, ceea ce cu deosebire lor ar aduce roduri, foarte bune, ci încă orbiți de patimă, rătăcesc tot mai mult și mai mult, iscodind încă și în

Dorul Basarabeanului.

— Doină populară. —

Dorul meu de Paș cânta
 Dealurile-ar răsuna!
 Dela muchie până 'n vale
 S'ar umplea toate de jale!
 Și i-aș zice codrului:
 Să-și lepede trunza lui;
 Grăul să nu 'ncolțească,
 Nici copacul să rodească,
 Via să nu deie vin,
 Numai să scap de străin!

Dorul de mi-aș asculta
 Aș pleca din țara mea!
 Aș pleca în lumea mare
 Cu nevoia de-a spinare!
 Și m'aș duce tot mereu,
 Pân' la frățiorul meu
 El cu mine tot un sânge,
 Poate dorul mi l'a stânge
 Căci oriunde-aș poposi
 Tot în neam m'aș oploși!

La Moldova m'aș oprî,
 La Munteni m'aș odihni,
 Oltenia cea frumoasă
 M'ar primi și ea în casă;

Numărul popular pe 1 an 4 cor.

zilele de astăzi tot felul de minciuni și clevele infernale asupra persoanei mele, ca prin acele se aducă pe prea cinstiile voastre și preoțimea și eparhioții noștri în confuzie și în îndoială despre starea noastră bisericească și cetățeană.

Eu sunt silit a zice, că veștile cele urite, care plasa aceea de oameni le-au lăsat în tot Ardealul, și au venit și la cunoștința preoților și eparhioților noștri, despre cari mai mulți dintre părinții Protopopi mi-au scris cu întristare și mâhnire, — zic, că veștile acele urite sunt minciuni obraznice și malițioase purcezătoare din mintea stricată și din inima înrăutățită și dușmană Bisericii și nației noastre.

Minciunile acestea iscodite au după convingerea mea și parte politică, însă despre aceasta nu voi să zic aici mai mult.

Prea cinstiților Părinți! Să-mi credeți că clevetitorii aceia știu prea bine clevetile sale și le fac acele numai spre un scop, ca noi să nu simțim nici darurile Sfintei Maicei noastre Biserici, nici bunătățile înălțatului nostru împărat, de care prea înalt acelaș așa ne face părtași pe noi, cari îi suntem credincioși, ca și pe alții de oricare religie și nație, cari încă îi sunt Lui credincioși.

Dacă în săptămânile trecute ați auzit spre mâhnirea voastră clevele goale și minciuni obraznice despre mine, acum auziți spre mângâierea voastră adevăruri dela mine, ca să știți starea mea și starea noastră a tuturor, și adevărat:

1. Că din isvor sigur am înțeles înainte de 14 zile, că Majestatea Sa cesaro-regească s'au descoperit către un bărbat de stat despre mine într'un chip foarte fericitor pentru mine și pentru voi toți; întrebând despre aflarea mea și adăugând, că în mine are mare încredere și poruncind acestui bărbat de stat, ca întorcându-se acasă la Sibiu, să-mi facă mie acestea cunoscute în numele Majestății Sale.

2. Că sub 7-lea Iunie c. n. Nr. pres. 2585/14 m'au înștiințat pe mine înaltul Preșidiu al Locotenentei că Maj. Sa Ces. reg. prin hotărîrea prea înaltă din 25 Maiu c. cu

plăcere s'au îndurat a primi la Preainalta-i cunoștință adresa de loialitate, ceea ce eu în numele meu și al clerului eparhial am fost așternut la 1/13 Maiu a. c.

3. Că și cu acest prilej mărturisesc că acele bunătăți, care ne-au dat Preainduratul nostru împărat Francisc Iosif I și adevărat libertatea bisericii, Naționalității și ștergerea iobăgiei, ne vor rămânea neclintite și neturbate pentru toate veacurile.

Deci Vă poftesc pe Prea cinstiile voastre, ca:

I. Să nu suferiți dela nime nici cât este negru sub unghie, cece vedeți, că este spre vătămarea Bisericii și Nației și fără întârziere să arătați mie și la Judecata competentă spre tămăduire astfel de asupriri.

II. Că, dacă veți auzi dela cineva niște vești dehonestătoare despre mine, pe unul ca acela, ori cine să fie, să-l arătați fără întârziere și fără cruțare mie și la judecată spre dovedirea clevetelor scornite.

III. Ca în înțelesul celor două puncturi să povățuiți pe toți preoții și creștinii noștri, ca să arătăm tuturor că noi înțelegem poziția noastră în patria noastră.

IV. Așiderea să nu suferiți nici un prepus asupra Nației, ci să arătați mie și la judecată pe tot insul, care ar cuteza a zice: că noi Români am avea vreun cuget rău asupra stăpânirii împărătești, și că am avea înțelegere cu străin din alte țări.

V. Căci dacă ne vom purta astfel atunci vrăjmașii noștri vor avea respectul cuvințios către Biserica și Nația noastră, precum avem și noi către a lor.

Din acest circular să împărtășiți și Preoțimei și unde se va afla de trebuință, acolo să se procetească în Biserică spre auzul și mângâierea tuturor eparhioților noștri.

Andrieu, m. p.

Bătrânii noștri rămași din vremurile acelea ni-ar putea preciza amănuntele și obiectul calomniilor vizate în acest document, sau sânguinciosul biograf al lui Șaguna: părintele protopop Dr. Lupas.

„Plasa” antagoniștilor lui Șaguna vor fi pășit pe față și în epoca posterioară războiului lombardic. Pentru momentul desfășurării războiului din 59 fixăm însă atmosfera de intrigă și ură dușmănoasă, cari încunjurau pe mitropolitul Șaguna și naționalitatea neîntrecută în loialitate curată și Biserica pururea călăuzită de cele mai neprihănite idealuri cerești și părintești a Românilor din această Țară.

Pr. T. S.

Campania sârbească.

Traducem din *L'Indépendance Roumaine*, primărticolul nr. 10 din 10 Decembrie, de atâta actualitate:

Tăranii sârbi arată lumii cum moare cineva când nu poate să învingă. Lecția de eroism pe care o dau ei este atât de înălțătoare, încât, cum se pronunță anume suflete de bronz, orice expresie a milei și compătămirei ar fi un sacrilegiu căci ea ar înlătura aspectul tragic al sortii care s'a abătut peste Sârbi.

Noi însă nu împărtășim astfel de sentimente de estetică ce ne sunt străine. Supușii regelui Petru probabil nu sunt desorientați, cu atât mai puțin într'un moment când statul sârbesc a încetat să existe. În orașele și cătunele Serbiei draperile negre flutură în fața caselor, vorbind de moartea vre-unui erou căzut pe câmpul de luptă; însă se zăresc și draperile albe, uneori simple petece de cămașă, semne ale unei sguuitoare supunerii de ființe agitate, sfâșiate de furiile războiului și cari vin să ceară grația și protecția învingătorului.

Există și acum un popor sârbesc, însă armata sârbească abia mai este capabilă să lupte în formația sa actuală. Energia supraomenească ce a însuflețit pe soldat când pe pământul patriei, se lupta pentru apărarea căminului său, nu mai poate fi susținută pe pământ străin, unde a trebuit să se refugieze, după ce a fost silită să părăsească în retragere precipitată arme și vetre.

Se va zice că fatalitatea se întinde asupra întregii rase slave din Balcani. Petru Carageorgevici cunoaște la acest ceas amărăciunile exiliului și iată că cumnatul său, Nichita al Muntenegrului, face aceeaș experiență în fața invaziei și ostilității neiertătoare a triburilor albaneze ale căror sentimente de independență s'au deșteptat chiar în acest moment, cu mai multă ferocitate decât ori când. Tratatul de București atribuia Muntenegrinilor unele localități albaneze, Grude, Hoti și altele, unde a izbucnit focul revoltei; dacă ei ar fi avut Scutari, cum a fost pusă chestiunea pe un moment, am asista astăzi la cel mai înspăimântător masacru.

În sfârșit, un miracol ar putea încă să salveze pe Sârbi și pe Muntenegrini. Dacă s'ar prezenta Englezi și Francezi în număr de $\frac{1}{2}$ milion s'ar schimba situația, însă nu așa de grabă cum ar fi putut-o face acum două luni. Oamenii cei mai competenți sunt de părerea că armata sârbească retrăgându-se aproape cu totul din Serbia și fiind dată imposibilitatea pentru ea de a se atașa aliaților francezo-englezi, este necesitate de un efort incomparabil mai mare pentru a rezista cu succes dușmanului.

De când se fac sforțări pentru a repara întârzierea ale cărei efecte se accentuează, problema grecească a ajuns de deosebită actualitate, și se pare că este din ce în ce mai dificil lucru să se rezolve cu cât o aprofundezi. Călduroasele declarații de neutralitate ale cabinetului din Atena și ale regelui Constantin nu pot să ascundă dorința lor de a nu vedea țara transformată într'o arenă pentru armatele străine. De altfel este în logica lucrurilor — nemiloasă logică astăzi — că aliații formulează, pentru propria lor siguranță, revendicării, în fața cărora sentimentul național elenic trebuie să se umilească.

Nimeni nu va contesta Ententei necesitatea, din punct de vedere militar, să transforme Salonul într'o bază de operațiuni, în vederea atât a intereselor unei campanii balcanice cât și pentru un eventual războiu în Egipt. Însă Anglo-Francezii nu vor fi buni psihologi dacă

nu vor recunoaște, că poporul grecesc trebuie să dea expresiune rezonabilă față de cea mai mică disconsiderare a personalității sale. Aceasta se evidențiază din limbajul presei și alocuțiunile regelui. Să țină seamă de aceste sen-

timente așa de naturale nu este o sarcină grea pentru diplomație.

Trebuie să se deosebească lucrurile, problema foarte spinoasă în actualele circumstanțe.

România este gata pentru orice eventualitate!

România va duce un războiu numai pentru marile interese ale neamului românesc. — „Partida a fost pierdută!” — Discuția mesajului român. — Când va suna ceasul României? — Misiune militară română la țarul Rusiei. — Consiliu de miniștri român. — Chestia celor 50 mii vagoane de cereale. — Presa română despre discursul regelui către noii recruți. — Inaugurarea clubului „Ligei unității naționale”

Arad, 17 Decembrie.

Reproducem următoarele părți dintr'un interesant articol apărut în „Steagul” din București:

Un războiu poate duce la victorie, dar poate duce și la dezastru. De aceea el implică multă răbdare, mult calm și multă înțelepciune. Dar, deși un războiu este mai întotdeauna o calamitate, el este necesar și se impune în anumite împrejurări grave, când este în joc prestigiul, viitorul sau înfăptuirea dreptelor aspirațiuni ale unui neam. Fiecare din noi este pătruns până în adâncul sufletului său de fiorul sfânt al întregirii ființei noastre etnice, al întrupării idealului nostru național.

Dar un războiu nu se declară decât numai pentru marile interese ale țării și ale neamului nostru. El nu se declară după pofța și voința altora și pentru satisfacerea intereselor și nevoilor unor țări străine cari râvnesc la ajutorul și la armata noastră. Suntem o țară liberă și stăpână pe dreptul de a hotărî noi înșine direcțiunea politică de urmat.

Ceeace are în vedere fiecare constelațiune de puteri, nu este atât solidaritatea și afinitatea de rasă, cât mai ales marile lor interese politice, economice și de expansiune teritorială. De aceea e absurd de a se cere războiul pentru războiu, pentru panașă, sau numai pentru dragostea și simpatia de origine și rasă, punând în pericol propria noastră existență. Pilda Belgiei și a refericitei Serbii, oricât de bravă și eroică a fost îndârjirea armatelor lor, este vie în mintea tuturor. Natural, că sentimentele de rasă joacă un rol destul de important în deciziunile supreme ale unui popor, dar nu ele singure pot motiva hotărârea gravă și definitivă a unui războiu. Interesul și înălțarea propriei tale țări înainte de toate, aceasta este suprema lege.

Să fim deci atenți și să nu avem în vedere decât propriile noastre nevoi și propriile noastre interese. Să lăsăm la o parte sentimentele apriorice și afinitățile ca și simpatiile de rasă. Ele sunt bune și frumoase când și interesele superioare ale neamului coincid cu dănele. Niciodată mai mult ca astăzi, țara noastră n'a avut nevoie mai mare de reculegere, de calm, de discreție și de răbdare, ca și de unire și armonie între toți fiii săi. Un vânt nebun și pustiitor, bate mai bine de un an peste tot întinsul Europei, secerând milioane de vieți și punând în pericol existența statelor. Nu e acum momentul de manifestațiuni, de procese, de intenții și de diviziuni interne, tocmai în aceste momente supreme pentru viitorul și înălțarea țării și a neamului.

Cu toții ne credem buni români și buni fi

ai acestei țări, și cu toții dorim unirea tuturor țărilor locuite de Români, într'o Românie mare și puternică. Dar nu prin violențe de limbaj, nu prin manifestări ca acele din zilele trecute, nu prin procedări pripite și discordii politice, se poate întrupa acest ideal.

Țara noastră e tare și liberă pe hotărârile ei. Armata noastră este vitează, admirabil pregătită și gata pentru orice eventualitate spre a face încă odată dovada spiritului de sacrificiu și a bărbăției ei. Factorii noștri răspunzători, din amândouă partidele istorice, își cunosc datoria, iar patriotismul lor nu are nevoie de a fi proclamat prin intruziuni publice și prin presa de scandal sau vândută.

Să înceteze însă această anarhie ce se încearcă a se răspândi în spirite, să se pună capăt acestei școli de minciună și exagerare, să se termine odată cu această dezorientare permanentă, la care e supusă opinia noastră publică...”

Ziarul rus „Den” din Petrograd primește dela corespondentul său din București următoarele:

După toate probabilitățile, sforțările diplomației noastre pe lângă guvernul român n'au avut nici un succes.

Din cercuri autorizate se afirmă că dacă România n'a intrat în acțiune când armatele bulgare erau departe de Macedonia, nu va interveni nici acuma când atât armatele bulgare cât și cele austro-germane — după zdrobirea Serbiei — au devenit libere. România nu este o țară care să lase cioara de pe par, pentru a alerga după lepurele din pădure.

Diplomația rusească n'a știut sau n'a voit să se folosească de momentul cel mai potrivit pentru a atrage pe România de partea Rusiei.

Acum este prea târziu. Partida a fost pierdută.

Ni se anunță din București, că guvernul nu va participa la discuția mesajului. D. Ion Brătianu va face la cameră și la senat, câte o declarație, înainte de începerea discuției.

Partidul conservator, având în vedere împrejurările externe excepționale, va urma pilda guvernului. D. Al. Marghiloman va citi o declarație la senat, iar d. C. C. Arion una la cameră.

Ziarul „Adevărul” publică declarațiile unui politician român care între altele a făcut următoarele declarații relativ la atitudinea României:

„Firește că noi nu ne vom putea mișca,

înainte de a fi asigurați în contra oricărui atac dela sud și oricărui atac dinspre frontiera Bucovinei. Indată ce vom fi bine și solid apărați în aceste două puncte — și știm că vom fi, — va suna și ceasul nostru.

Ziarul german „Frankfurter Zeitung” primește din România știrea, că în 19 Decembrie n., la ziua onomastică a țarului Nicolae al Rusiei, va fi așteptată la Petrograd o misiune militară română și un diplomat român, care mai de mult a făcut parte din cabinetul Brătianu.

Un consiliu de miniștri a avut loc Luni seara la d. I. Brătianu.

A fost discutată din nou chestiunea exportului celor 50,000 vagoane de cereale.

În urmă consiliul a rezolvit lucrările curente.

Ni se anunță, că d. Emil Costinescu, ministrul finanțelor a primit Luni în audiență pe delegații consorțiului germano-austro-ungar pentru cumpărarea celor 50,000 vagoane de cereale.

A fost discutată modalitatea în care se poate face plata acestor cereale.

Nu s'a ajuns încă la o înțelegere.

Mărți a avut loc o nouă întrevvedere.

Discursul M. Sale regelui român în fața recruților — scriu ziarele bucureștene — a fost primit de lumea politică cu mare entuziasm. M. Sa, a vorbit ca un soldat, cu o notă democratică și cu un patriotism viguros, care va rămâne un moment istoric în aceste timpuri de cumpănă.

Duminecă după amiazi s'a făcut inaugurarea clubului „Ligei Unității Naționale”. Au luat parte numeroși cetățeni.

Au vorbit dnii Butculescu, col. Marghiloman, Daniil Zorilă și V. Crișan, cari au arătat scopul „Ligei Unității Naționale”.

S'a trimis M. S. regelui Ferdinand următoarea telegramă:

Majestății Sale regelui Ferdinand

București.

Inaugurarea „Ligei Unității Naționale”, întemeiată din nevoia sufletească a tuturor Românilor de a se simți în ceasurile grele de azi, solidarizată tot mai frățește în jurul tronului, — înfățișătorul autorizat al tuturor dorurilor și aspirațiilor neamului, — ne prilejulește bucuria de a ne simți cugețele strănse întru aceeaș urare cu care Românil obișnuiesc să reconforteze totdeauna îngrijirile lor și așteptările lor.

Să trăiască Maj. Sa regele!

Să trăiască dinastia, străjuirea sfințită a nădejdlor și mândriei românești!

Președintele „Ligei Unității Naționale”:

D. C. Butculescu.

După ceremonie s'a oferit, în mijlocul voioșiei generale, o copioasă gustare, la care s'au ținut toasturi entuziaste pentru rege și unitatea sufletească a tuturor Românilor.

Pericolul galbin. Mari reforme militare în China.

Armata de milioane oameni. — Introducerea obligativității serviciului militar. — China putere mondială.

Arad, 17 Decembrie.

Deabea străbătuse lumea știrea despre proclamarea președintelui republicii chineze Iuan-sikai de împărat al Chinei, alte știri de o importanță cu mult mai mare atrag atențiunea Europei asupra depărtatului Orient. După știrile sosite din Peking, guvernul chinez în frunte cu Iuan-sikai a stabilit într'un consiliu care a durat mai multe zile, bugetul pe anul viitor, din care a treia parte va fi întrebuințat pentru reorganizarea armatei chineze. Dela acest consiliu de miniștri s'a mai strecurat în publicitate că se proiectează introducerea treptată a obligativității generale a serviciului militar în China, dar deocamdată numai în trei provincii: Cili, Santung și Honan.

Aceste trei provincii sunt locuite de populația cea mai răsboinică a Chinei. Guvernul chinez proiectează să pună bază solidă unei armate regulate, folosindu-se de aceasta populație. În scopul acesta vor fi înrolați în săptămânile apropiate 100 mii Chinezi, iar treptat cu progresul în instruirea militară a acestora vor fi înrolați alte și alte sute de mii Chinezi.

Sunt indicii, că guvernul chinez dorește să creeze o puternică armată. Reforma aceasta nu se poate desprinde deoarece nu e vorba numai de o armată stabilă de o sută mii de ostași, ci despre o forță armată, care va dispune de mai multe milioane baionete și care în caz de război — dacă vor fi bani — se va putea spori treptat la 20—30 milioane baionete eventual și mai mult. Plecarea în război a unei armate atât de uriașă va fi ca revărsarea unui puvoi care năvălește cu o putere irezistibilă în toate părțile lumii.

Fantoma pericolului galbin, care începuse din America acum mai mulți ani să alarmeze Europa pare a deveni o realitate. Câtă vreme China nu e organizată militarmente, nu există motiv de a ne teme de o invazie a rasei galbine, dar îndată ce aceasta rasă va dispune de organizații militare bine disciplinate, Europa va fi amenințată să fie cucerită de ea, dacă nu se vor lua din vreme contra măsuri din partea Europei pentru paralizarea acestui pericol.

Inițiatorul acestor mari reforme militare e Iuan-sikai, care încearcă să-și creeze o armată uriașă pentru apărarea sa și a împărăției chineze reînviată. Ce alte proiecte de mare stil îl mai preocupă afară de aceasta pe noul împărat al Chinei, de sine înțeles, nu se poate ști, dar atâtă e sigur că uriașa armată proiectată va fi un puternic razim al deplinei neatârării în viitor a împărăției chineze. Circulă știri de pe acum, că guvernul chinez intenționează să se scuture de tutoratul străin, și de sigur aceasta o poate face numai răzîmându-se pe o armată de mai multe milioane de ostași și o flotă puternică.

În proiectul de reformă a armatei de sigur e cuprinsă și reorganizarea flotei de război chineze. Iuan-sikai dorește să facă din China o putere mondială și pare, că, cunoscând bine stările chineze și având în vedere dificultățile unei guvernări democratice, el a nivelat mai întâi calea spre absolutism, ca apoi cu ajutorul absolutismului să întărească bazele de existență ale imperiului chinez.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 16 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Armata arhiducelui Iosef Ferdinand a respins o înaintare rusească din valea Kormin. La sudvest de Olike am forțat un aeroplan dușman să aterizeze și l'am luat pradă de război. O diviziune a aeroplanelor noastre a aruncat bombe deasupra stațiunilor Antonowka și Klewana a drumului de fer Miedvite-Sarny. Acțiunea a fost reușită iscându-se foc la Klewana. Cu toate focurile violente dușmane, aeroplanele noastre s'au reîntors teafăre.

Pe frontul italian: Pe unele puncte a liniei de război dela Isonzo și Tirol s'au dat lupte de artilerie. În cazanul Plitsch trupele noastre au surprins și ocupat un tranșeu înaintat al Italianilor.

Pe frontul sudestic: Ieri trupele noastre au strămtorit dușmanul în spărtura din munții Tara și după lupte înverșunate au ajuns la înălțimile nordice în apropiere de Bjelopolie și sectoarele din jumătatea drumului între Roza și Berane. La vest de Ipek dușmanul și-a început retragerea spre Plava și Gusinie. Numărul prizonierilor anunțați ieri s'a urcat la 900.

Berlin, 16 Decembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Pe cea mai mare parte a frontului s'au dat violente lupte de artilerie și o eficace activitate aviațoare. Pe malul sudic al râului Aisne, la Vailly noaptea Francezii au surprins două sentinele de ale noastre. Într'o luptă aeriană deasupra Valenciennes locotenentul Immelmann a învins un aeroplan englez, cu care numărul aparatelor luate se urcă la șapte. După spusele Francezilor atacurile aviațoare de alaltăieri direcționate în contra Mülheimului (în Baden), au avut de scop bombardarea stațiunii căilor ferate. Nici o bombă n'a căzut însă în apropierea lor, ci în oraș au omorât un om și un altul grav rănit. Pagubele militare sunt câteva geamuri sparte ale spitalului.

Pe frontul oriental: Armata generalului Hindenburg: Spre nord de lacul Drysmati diviziuni rusești au năvălit în pozițiunile noastre. Le-am respins printr'un contraatac. La gura Beresinei o înaintare dușmană s'a sufocat în focurile artileriei noastre.

În armata principelui Leopold de Bavaria, situația e invariabilă. În cursul nopții au avut loc mai multe ciocniri ale trupelor de recunoaștere.

În armata generalului Linsingen: La Terestiani s'a năvălit un atac dușman. Spre est de Luck un aeroplan rus a fost necesitat să aterizeze în apropierea trupelor austro-ungare.

Pe frontul din Balcan: În nordul Muntenegrului luptele continuă cu succes. Trupele austro-ungare sunt în apropiere de Bjelopolle.

Constantinopol, 15 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general turc:

Pe frontul Irak: La 13 Decembrie am ocupat cu asalt o parte a caselor din Kut-el-Amara la malul drept al Tigrlui. Dintre două monitoare dușmane cari au intenționat înaintarea spre est, unul a fost scufundat de obuzele noastre, celalalt a fost necesitat să se retragă.

Pe frontul din Caucaz: Nici un eveniment.

Pe frontul dela Dardanele: Ici-colo lupte de toate focurile indeosebi de bombe și torpile. Vasele dușmane cari au voit să se scutească în portul din Kemikli, au fost necesitate să se retragă din calea focurilor artileriei noastre. Două mine explodate la Ari-Burnu, au năvălit două mine dușmane. Un crucișător dușman a bombardat fără rezultat pozițiunile noastre și s'a retras. La Sedil-Bahr artileria noastră a forțat retragerea unui torpilor care s'a apropiat cu scopul să bombardeze aripa noastră stângă. Tunuri dușmane au fost amuțite de canoadele noastre.

Declarațiile ministrului bulgar Petkow.

Urmărirea trupelor Quadruplei. — Chestia trupelor concentrate înspre frontiera română.

Viena, 16 Decembrie.

Ministrul lucrărilor publice bulgar, Petkow a făcut corespondentului lui „N. Freie Presse” următoarele declarații:

Noi ne-am împlinit misiunea. Macedonia e liberată, pe teritoriul ei nu se mai află nici un soldat sârb, englez sau francez. Suntem fericiți că ne-am atins ținta așa repede, pentru care am avut să luptăm.

La întrebarea că trupele bulgare îl va urmări oare pe Englezi și Francezi pe teritoriul grec, ministrul a răspuns:

După părerea mea, Bulgarii n'au ce căuta pe teritoriul grec, dar, de sine înțeles, că nu vom putea privi cu liniște, că aproape de frontierele noastre stau trupe dușmane, cari pot să ne facă în fiecare moment neplăceri; chiar de aceea Englezii și Francezii trebuie să părăsească Grecia. Cum vom obține aceasta, e o problemă pe care vor avea să o rezolve puterile centrale.

Se poate, că trupele puterilor centrale au primit ordin să-și alunge pe Englezi și Francezi din Grecia cu sau fără învoirea acestui stat, dar e posibil ca în baza înțelegerii contractuale ce există între noi și puterile centrale să fim invitați să luăm parte la această acțiune.

Eu nu cred — a continuat ministrul — că Grecia ar avea de ce să se teamă de Englezi și Francezi; aceștia doar n'au întreprins nimic împotriva Greciei când am intrat noi în război, cu atât mai puțin poate înțelegerea să devină periculoasă pentru Grecia acum, când ea poate conta la sprijinul puternic al puterilor centrale. Trupele engleze și franceze au fost debarcate pentru ca să dea ajutor Serbiei, iar acum chiar și puterile înțelegerii recunosc că acest lucru nu e posibil, în consecință zăbovirea lor pe teritoriul Greciei e fără scop.

Cu România trăim în raporturi constante bune. Nu e adevărat că concentrăm cu aliații noștri trupe la granițele României pentru ca să atacăm. E vorba numai de măsuri de precauțiune pentru cazul când ar încerca Rusia să atace Bulgaria, trecând prin România. Noi dorim o înțelegere pacifică, și eu cred, că România se va convinge în apropiatul viitor, că ea își poate realiza idealurile ei naționale numai alături de puterile centrale și va căuta să se înțeleagă și cu noi.

De încheiere ministrul a spus:

Am trecut norocos Rubiconul, primejdia unor complicații grave pentru noi e înlăturată, iar situația Bulgariei e asigurată. Noi avem aliați puternici, cari nu ne vor părăsi, când va fi vorba de apărarea teritoriului bulgar. Alianța cu puterile centrale și cu Turcia e un bloc puternic, și cu toții putem privi liniștiți viitorul. Armata bulgară va rămâne sub arme până la încheierea păcii europene.

**PENTRU „ALBUMUL DECO-
RAȚILOR ROMÂNI”**

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitezilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

**PENTRU „CARTEA DE
AUR ROMÂNEASCĂ”**

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie și săvârșită de eroii noștri. .: .:

Grecia între două focuri.

Trupele grecești părăsesc Salonicul. — Condițiunile de părăsire a Salonicului. — Quadrupla a ridicat blocusul Greciei. — Declarațiile primului-ministru francez d. Briand. — Trupele bulgaro-austro-ungare pe teritor grece. — Protestul Quadruplei. — Avertismentul Franței către Grecia. — Fortificarea Salonicului. — Alegerile parlamentare. — Conștiința importantă în Atena. — Germanii au părăsit Salonicul.

Arad, 17 Decembrie.

Correspondentul *Magrini* anunță din Salonic ziarului „Secolo” că înțelegerea între generalul *Sarrail* și plenipotențiatul statului major grecesc, col. *Pallis* încă nu e perfectă, dar *convențiunea la care s'a ajuns e multumitoare*. Grecia nu s'a învoit să cedeze aliaților fortificațiile Salonicului, iar în Salonic va rămâne deocamdată pe mai departe o divizie a armatei grecești. În caz că Germanii și Bulgarii vor trece frontiera Greciei, va fi lăsat în Salonic un batalion grec în semn că orașul stă sub suveranitatea Greciei.

În 12 c. dimineața, trupele grecești au evacuat Topșin*), care a fost în urmă ocupat de Englezi.

Un fost ministru de externe al Greciei a declarat, că aliații vor fi urmăriți pe teritor grecesc numai de trupe germane și austro-ungare. Se svonește că ministrul bulgar la Atena *Passarov* a confirmat aceasta.

Înțelegerea dintre colonelul *Pallis* și generalul *Sarrail*, după cum se vestește ar fi următoarea:

Trupele grecești se retrag deocamdată pentru ca să nu tulbure operațiunile partidelor beligerante. Aliații vor avea dreptul să rămână în Salonic și să se fortifice acolo. Trupele grecești din Salonic vor fi reduse la o divizie. Grecia va mai reduce și numărul forturilor și a bateriilor dela intrarea în portul dela Salonic.

Ziarele berlineze publică în edițiunea lor de dimineață o telegramă datată din Salonic, care spune, că guvernul grec a ordonat corpul de armata V grecesc, ca să părăsească imediat Salonicul.

Din Salonic se anunță cu datul de 14 Decembrie: Retragerea trupelor grecești din Salonic și din sectorul Salonic-Dolran s'a început azi. Cea mai mare parte a trupelor din Salonic se duc în Macedonia occidentală grecească, în Coceani și Sorovici. Divizia grecească din Langaza s'a retras la Seres. Cercurile înțelegerii sunt mulțumite cu retragerea trupelor.

Agentia Havas anunță din Salonic: Miniștrii înțelegerii l-au vizitat alaltăeri pe primul ministru *Skuludis* și i-au comunicat oficial că aliații suspendează represaliile de ordin economic aplicate împotriva Greciei iar vapoarele grecești sechestrare în porturi pot să-și continue cursul.

Din Paris se telegrafiază: Biroul de presă al primului ministru francez, *Briand* a dat următorul comunicat:

Tratatul urmate în Salonic au avut rezultat, afară de un singur punct. Francezii și Englezii doresc adecă să dispună fără nici o restricțiune asupra fortificațiilor dela Salonic, câtă vreme statul major grecesc provocându-se la suveranitatea Greciei declară că *împlinirea acestei dorinți nu e compatibilă*.

Se anunță din Roma, că după știrile, ce au sosit din Salonic, trupele bulgare, germane și austro-ungare după ce au ocupat *Gevghell* au înaintat pe teritor grecesc. La Paris au sosit

deasemenea știri, că trupele bulgare au trecut pe teritor grecesc înaintând dinspre Dolran.

Miniștrii înțelegerii la Atena au adresat guvernului grec o notă, în care protestează împotriva tolerării din partea Greciei, ca trupele înțelegerii să fie urmăriți pe teritor grecesc.

„Le Temps” scrie despre chestia Salonicului următoarele:

Marele port macedonean nu e numai punctul de plecare al expediției auxiliare, ci e și un cvadrat al câmpului de șah, pe care se dă războiul european. Aliații își pun pe acest cvadrat o figură, care va avea un rol important în operațiunile ce se desfășoară dela Ostende până la Bagdad. Înțelegerea cu Grecia va înlesni aliaților de a-și întări pozițiunile și a face preparative în vederea asediului. Regele *Constantin* s'a obligat să nu pună nici o piedecă acestor lucrări.

Regele Greciei cu orice preț dorește să evite, ca să sufere vre-o înfrângere și din cauza aceasta pentru ca să nu dea nici un prilej pentru conflicte, a retras trupele de pe teritorul, care poate deveni în viitor teatru de operațiuni. El ne încredințează nouă apărarea Salonicului și lasă în oraș numai o divizie în semn, că portul n'a încetat să fie grecesc. Divizia aceasta a primit ordin, ca să nu ia parte în lupte.

Bărbații cari sunt la guvern în Grecia cer dela popor ca la alegerile iminente să aprobe prin votul lor politica, care ne amintește de cele mai negre zile din trecutul Greciei. Nu vor vedea actualii cârmuitori ai Greciei, că sprijinul aliaților le acordă o mai bună apărare decât garanțiile împăratului *Wilhelm* și ale regelui *Ferdinand*.

Se știe doar la Atena din experiență, că obligamentele luate atârână totdeauna dela interpretarea ce li se dă, deoarece cazuistica dă prilej inepuizabil pentru sustragerea dela obligamente. E întrebare că poporul grec văzând lupta ce se dă pe teritorul său nu va simți oare necesitatea ca să se apere chiar și împotriva voinței regelui său. Noi nu putem ceda Balcanul Germanilor și Bulgarilor, deoarece Grecia și România n'au putut lua încă o hotărâre definitivă. Germanii speră mult dela răscoala Egiptenilor, Indienilor și a islamului. Salonicul e un stâlp chilometric către aceste țări.

Lui „Vossische Zeitung” i se anunță din Atena: Pentru alegerile parlamentare grecești a fost stabilită ziua de 19 Decembrie, adecă Dumineca viitoare.

Lucrările pentru fortificarea și înarmarea Salonicului continuă. În zilele aceste au sosit la Salonic tunuri de asediu și s'a introdus și un sistem de baloane captive corespunzătoare.

Vapoarele aduc mari cantități de alimente. Tărâmul mării și toate magaziiile porturile sunt pline cu material de războiu. Străinii și mulți și dintre locuitorii greci părăsesc Salonicul în grupuri mai mari.

După cum scrie „Corriere della Sera” miniștrii înțelegerii împreună cu ministrul Sârbiei îl vizitează des pe primul ministru *Skuludis*. Regele *Constantin* s'a sfătuit cu șeful statului major, care în urmă a conferit cu primul ministru. Ministrul de războiu și comandantul primului corp de armată s'a sfătuit cu ministrul de interne *Gunaris*.

Lui „Berliner Tageblatt” i se anunță din Copenhaga: Locuitorii germani din Salonic se pregătesc să părăsească orașul.

Războiul european.

Conferința permanentă a ambasadorilor înțelegerii.

Berlin. — Unui ziar parisian i se anunță din Genf că ambasadorii *Isvolski*, *Bertie* și *Tittoni* se vor întruni la o conferință în fiecare săptămână odată, iar în caz de necesitate de mai multe ori, în palatul ministerului de externe francez, pentru ca să discute chestiile actuale. Toate hotărârile luate unanim de conferința ambasadorilor în baza plenipotenței primite dela guvernele lor, se vor putea executa imediat. Dacă hotărârile nu sunt luate unanim, se vor cere dela guvern noi instrucțiuni. Se speră că aceasta conferință permanentă a ambasadorilor, care va fi condusă de *Briand* cu ajutorul șefului de secție *Marguerie*, va grăbi afacerile expediției orientale și le va rezolvi în mod întim.

În consiliul de miniștri, ministrul de războiu *Galieni* și *Joffre*, au propus în înțelegere cu șeful statului major *Castelnau* primirea fără nici o modificare a hotărârilor luate privitor la Salonic. Mai multe puncte din aceste hotărâri și-au pierdut actualitatea, deoarece generalul *Sarrail*, ocupat în Salonic cu tratativele cu Grecii, de 8 zile n'a avut informații despre cele petrecute la granițele macedoniei și n'a fost pregătit la o înaintare așa rapidă a dușmanului. Cele mai mari pierderi dintre trupele franceze, le-au suferit două regimente de zuavi.

Cuirasate italiene pe marea greacă.

Atena. — Pe apele grecești circulă două vase italiene de războiu. Din cauza aceasta în Grecia domnește mare agitație.

Rusia va începe ofensivă.

Rotterdam. — Ministrul de războiu munte-negrin, sosit din Petrograd unde a fost oaspele țarului, a declarat că la începutul războiului Rusia n'a fost pregătită îndeajuns. În curând însă va începe o nouă ofensivă cu o armată de patru milioane soldați echipați complect.

Briand va merge în Italia.

Geneva. — Din Lyon se anunță: În cercuri politice parisiene se afirmă că *Briand* va merge în curând în Italia. Se crede că această misiune de ordin politic a prim-ministrului va avea rezultate importante.

Comanda supremă din Balcani în mâinile lui Kitchener.

Berlin. — Se svonește că lordul *Kitchener* va lua comanda supremă a trupelor din Balcani și în deosebi a celor operative de pe teritor grece. Scopul călătoriei lui *Kitchener* în Grecia a fost studiarea terenurilor de luptă.

Pașa Goltz în fruntea ofensivelor germane din Asia.

Geneva. — Ziarele franceze anunță că Turcii și Germanii au încheiat preparativele marelui ofensive din Mesopotamia. Comandantul armatei combatante de pe frontul Irak va fi pașa *Goltz*.

French a abzis de comandă militară.

Londra. — La cererea proprie generalul *French* a fost dispensat de comanda militară a trupelor operative și a fost numit general al armatei Imperiului britanic. Regele a dăruit lui *French* titlul de viconte. Viitorul comandant al armatelor din Franța și Flandra va fi sir *Douglas Haigo*.

Principele Bülow în Luzerna.

Zürich. — „Journal de Genève” scrie următoarele: Principele *Bülow* este și acuma în Luzerna, în locuința lui confortabilă din hotelul National. Zi de zi își face plimbările obicinuite pe cheul lacului de „quatre cantons”, cari plimbări par a-i cauza multă plăcere. Intotdeauna este însoțit de unul dintre secretarii săi. În timpul din urmă a fost zărit în câteva rânduri discutând cu mult ineres cu principele *Mühlberg* de Bavaria. Postul cancelar german a rugat ziarele să nu se ocupe de el, astfel nici „Vaterland” nici „Tagblatt” nu-l amintesc în coloanele lor. Respinge toate interviurile

*) Topșin se găsește pe tărâmul Vardarului cam la o distanță de 15 km. spre nordost dela Salonic.

cari i se cer. Petru ce petrece în Luzerna? Din simplul motiv că Luzerna este un oraș încântător, liniștit și hotelul Național este un minunat refugiu pentru principii! Se mai știe și faptul că principesa de Bülow este suferindă și că principele este unul dintre soții cei mai gingași care cea mai mare parte a zilei o petrece în salonul principesei. Se mai poate face observația că ambii sunt preocupați de afaceri personale. Anul trecut a murit donna Laura Minghete mama principesei de Bülow, și toată vilegiatura din Luzerna este de ordinul intereselor familiare. **Politica, războiul, pacea?** Nu trebuie trecut cu vederea că fostul cancelar este încă **ambasadorul din Italia al împăratului Wilhelm și unul dintre cei mai intimi sfetnici ai lui.** Principele însă este atât de rezervat încât abia primește pe cineva afară de cercul său cel mai intim din fața căroro nu trebuie să-și ascundă intențiile politice. În fața autorităților cantonale și municipale din Luzerna principele și-a păstrat cel mai strict incognito. E sigur însă că principele a avut o lungă **intrevvedere cu primatul Hartmann din Köln la trecerea acestuia prin Elveția în drum spre casă venind din Roma.** Dacă intrevvederea a fost de ordin politic, nu se știe. **Diplomația germană este meșteră în tăcere.**

Valona — bază de operațiune.

București. — „Minerva” anunță în baza telegramelor, cari le-a primit din Atena: Italia va face din Valona bază de operațiune. Se transportă aci mari cantități de muniție și material de războiu. Acum câteva luni Italienii au început să construiască o nouă cale ferată, care să lege Valona, cu interiorul Albaniei. Lucrările continuă cu zor. La Valona se debarcă și mari cantități de alimente pentru trupele sârbești, cari se găesc în Albania.

Luptă în Marea de nord.

Berlin. — „Telegraph” din Amsterdam anunță din Vleeland: ieri s'a auzit de dimineață până seara o **canonadă puternică dinspre nord-est.**

Tarul în Finlanda.

Copenhaga. — Ziarul *Den Danske* anunță că țarul întorcându-se de la cartierul principal va face o călătorie prin Finlanda. În cercurile inițiate se vorbește că țarul din îndemna propriu se gândește să redea Finlandei constituția.

Italia reorganizează armata sârbească.

Genf. — **Primul rezultat al conferinței ambasadorilor din Paris e stabilirea obligamentului Italiei față cu aliații ei. Italiei îi revine sarcina să reorganizeze armata sârbească răstăruită în Muntenegru și Albania. Primul ministru francez Briand, care după cum se știe prezidează conferința ambasadorilor, va avea în chestia aceasta personal o conferință cu regele Italiei Victor Emanuel și cu ministrul de externe Sonnino.**

Conducerea unitară a flotei aliaților.

Genf. — Se vestește că în scopul conducerii unitare a tuturor flotelor aliaților va fi numit un **amiral englez**, ca comandant suprem.

Un ziar parizian scriind despre aceasta inovatie spune că Franța a fost deja satisfăcută **încredințându-se conducerea armatelor înțelegerii pe uscat generalismului Joffre.**

„Journal des Debats” scrie că numirea unui **amiral englez** ca comandant suprem al flotelor aliaților e o **condiție pentru biruința finală.**

Cel mai nou Plan de războiu al „Tribunei”.

București. — Agenția telegrafică italiană a comunicat ziarelor române telegrama dela vale, care a primit-o cu telegrafia fără sârma:

Ziarul „Tribuna” din Roma ocupându-se cu expediția balcanică a Înțelegerii și cu posibilitatea unui nou stadiu favorabil al acestei expedițiuni, scrie:

„**Terenul muntenegrin e foarte potrivit pentru operațiunile înțelegerii. Trupele muntenegrine poartă războiu de guerilă împotriva dușmanului. Ar fi necesar ca Muntenegrinilor să li se trimită artileria modernă în ajutor, iar la Antivari, Dulcigno sau San Giovanni din Medua să debarce trupe en-**

gleze și franceze, cu cari să fie întărite trupele muntenegrine și să înceapă o ofensivă comună împotriva graniței muntenegrino-bosniacă. Aceasta e unica continuare logică a războiului balcanic. Dacă aceste atacuri și nu ar realiza rezultate reale, totuș ar provoca formarea unui nou front și prin aceasta ar diviza și mai mult forțele dușmanului”.

Ministrul de războiu sârb despre situația și planurile armatei sârbești.

Lugano. — Boiovići, ministrul de războiu a declarat colaboratorului lui „Secolo”:

Armata sârbească există și nu și-a împlinit încă chemarea. Noi, suntem deplin convinși, că biruința finală va fi a aliaților. Cea mai mare parte a tortelor sârbești s'au retras în deplină ordine. Am trebuit să jertfim tunurile noastre de câmp și parcul de care, dar am salvat tunurile de munte și mitralierele. Corpurile de armată conduse de generalii Golkovići și Bojovići stau între Elbassan și Durazzo. Corpurile de armată conduse de generalii Nisici, Stepanovići și Sturm au trecut prin Muntenegru și acum iau poziție între Scutari și Alessio. Avem credința, că Italia ne va prevedea cu alimente și arme, la rădupă două luni vom putea iarăș relua ofensiva.

Lupte teribile în Muntenegru.

Cartierul presei, 16 Dec.

Trupele noastre au să lupte cu groaznică rezistență a elementelor naturii pe lângă altitudinea extrem de ostilă a populației din Muntenegru. Fiecare pas de înaintare în munții de zăpadă se poate considera ca un fapt victorios. Dificultățile ofensivelor armatei noastre dispar cu desăvârșire pe lângă împrejurările luptelor ce înțimplă în interiorul Muntenegrului. În flutul vestic al cursului râului Lim și drumurile din munții negri nord-ostici, nici în timpuri favorabile nu se pot parcurge decât cu mari greutate. Cărrile de munte, precipitate, sunt acum înzăpezite și înămolite cu desăvârșire. Cu toate acestea, trupele noastre înalțează pas de pas, bincinteles cu mare încetineală.

Atacul nostru dela sud de Plevile, cu toate viscoalele din munții sălbateci, a înalțat. Am ocupat pozițiile principale muntenegrine situate pe șirul munților dintre Plevile și Bjelopolie și dela râul Tara între fluturile Glibași și Grab din valea Limului. Pe această linie, armata noastră a luptat pe înălțimi de 1400 metri. Și se poate imagina câte dificultăți au cauzat transportul muniției și alimentelor. Toate pledecile supraomenești au fost învinse de rezistența de fier și spiritul de ofensivă al trupelor noastre. În toate strămtorile și spărțurile de munte înzăpezite, urmărim dușmanul.

Pe întreg sectorele la nord și nordvest de Berane și pe linia ce se trage până la Ipek, cete armate de mohamedani și albanezi luptă alături de soldații noștri. Toată populația mohamedană și albaneză a prins arma pentru ca să-și răsbune ura împotriva Muntenegrinilor. Ținuta populației cari nu sunt Sârbi sau Muntenegrini întrece așteptările cele mai îndrăznețe. Zi de zi, cete armate cari cunosc greutatea teritoriale, se aliază la armata noastră și ne sprijinesc cu însuflețire. Astfel înalțările din Muntenegru se pot socoti alături de învingerile glorioase de pe hotarele grecești și albaneze.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 17 Decembrie 1915.

Amintiri.

E noapte. Intunec domnește deasupra satului. Doar rar se mai zărește tremurând prin ferestruia vre-unei case lumina slabă a opaițului din vatră. Singuratecă stă căsuța din marginea satului. Afară e vifor... Vântul se isbește cu furie în pereții căsuței și se vaită lovind geamurile. Focul din vatră e pe trecute și la palida-i rază și lumina stingheră a opaițului se văd pe pereții licoane sfinte cu fețe blânde și zimbitoare.

În casă e curățel — toate sunt la locul lor. Pe cuptor dorm cei doi copilași, comăra și nădeidea zilelor de mai târziu a văduvei. Vorbesc și răd prin somn. Sunt fericiți micuții, căci nu știu încă, ce e durerea. Mama lor șade pe vatră și toarce. Și dimpreună cu caerul își toarce și gândurile... Au fost zile bune odată. Și acum? Ce mai poate spera, ce poate aștepta?... Pentru ea isvorul nădejzilor a secat. Și fusul sbârnaie sprinten și firul de tort se lungeste subțire... Gândurile

o duc departe pe lelea Marioara — o împing spre neguri, spre pustiuri și ea se nspăimântă.

A tras rău din caer și firul s'a rupt. Fusul a căzut făcând un zgomot sinistru. Oftând se pleacă văduva și îl ridică. Și o lacrimă curată ca nevinovăția îi alunecă pe obraz la vale și cade pe tortul de pe fus.

Vântul sguđuie ferestrele urlând sălbatec... Și din ochii văduvei începe să curgă un potop de lacrimi ușurătoare. Focul din vatră s'a stins de mult și opaițul e aproape și el să înceteze din viață. Dar nevasta nu o bagă de seamă; — ea plânge și în plâns își ușurează durerea. Ar voi par'că să strige, să blasteme. Dar nu o face. Ca să înăbușe hohotul, își îngroapă fața în caerul de cânepă, pe care l'a udat cu lacrimi. De când e văduvă nu vede, n'aude — și nu mai înțelege rostul acestei vieți. Totul e învălit par'că în un vâl — în un vâl de tristeță.

S'a dus stăpânul ei, s'a dus să nu mai vie. Azi zace în pământ străin departe de toți cei iubiți. Pe nesimțite s'a stins opaițul de pe horn, iar nevasta văduvă și-a închis durerea în pieptul zdrobit de suspine zicând: „Nu mai știu, unde e binele vieții!”

Iar de pe cuptor se auzi un glas blând de copil răsunând dulce și cadent ca o mângâiere:

„Mamă, unde ești?...”

V. Gh.

Exhumarea rămășițelor pământești ale eroului Petru Mocsonyi. *Allăm că obținând familia permisia, au fost exhumate la Sary Jariczow lângă Lemberg rămășițele pământești ale eroului căzut în crâncena luptă de astăvară, Petru de Mocsonyi. Cosciugul a sosit Mercuri d. a. la Foeni, unde a fost așezat pe catalalc în mauzoleul familiar din Foeni. Așezarea spre vecinică odihnă a eroului nostru se va face azi, Vineri, în cavoul familiar, alături cu luminații săi înaintași. După cum allăm, va lua parte la acest ultim onor pământesc, dimpreună cu membrii familiei și vărul delunctului, d. Anton Mocsonyi de Foen, care obținând concediu în acest scop de pe câmpul de luptă, vine de-a dreptul la Foeni.* (Dr.)

Chemarea sub arme a contingentului de 44—46 ani în Austria. „Fremdenblatt” comunică: „*Tiroler Anzeiger*” publică o știre din sursă competentă că **chemarea sub arme a glosașilor asentați din Austria de 44—46 ani se va face în mijlocul lunii Ianuarie.** În sensul acestei, cursurile de 4 săptămâni pentru instrucția ofițerilor și a stegarilor aparținători acestui contingent se vor începe în jumătatea a doua a lunii Decembrie. Ordinațiunile oficiale în sensul acesta s'au lansat deja.

Deoarece din contingentul batalioanelor de muniții și sanitare se pot sustrage mulți soldați apti pentru serviciile active militare, **e foarte probabil că pentru mijlocul lui Ianuarie nu vor fi chemate decât câteva contingente.** Și asentații de 44—50 ani vor fi puși în serviciile de sentinele, sanitare și alte servicii de birou și atelier.

Pe teritoriile cucerite în sudost este mare trebuință de trupe-ajutoare la coloanele de muniții, de muncitori în toată bransa, cari se vor recruta din contingentul acesta. În scopul acesta se vor ține noi asentări în cari se vor designa soldații în aceste servicii.

O bibliotecă pentru răniții români din spitalele aradane. *Demult s'a simțit lipsa unei biblioteci care să poată sta în toată bună vremea la îndemâna soldaților noștri răniți din spitalele aradane. Solicităm deci sprijinul intelectualilor noștri aradani și din provinciile trimiță redacției „Românul” cărți pe seama acestei biblioteci ce trebuie să se înființeze. Din bogata listă a dlui Sinbad, toți știu cari sunt cărțile cele mai potrivite pentru soldați; o selecționare ulterioară va face redacția noastră. Rugăm să nu se întârzie cu trimiterea cărților atât de așteptate, și să se indice lângă adresă că sunt cărți pentru răniții români aradani!*

Cutremur de pământ în România. Aflăm din București, că Sâmbătă la ora 5 și 53 minute, s'a simțit un cutremur de pământ, în Odobești.

Oflirea unei floricele. Primum următorul trist anunț funebrel: Cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștința rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că adoratul nostru **Vlorel**, elev de clasa I-a a școlii române elementare populare din Arad, fiind atins de scarlatină, după inexprimabile suferințe, împărtășit de binecuvântările sfântului maslu și însoțit de ne-

măsurata noastră jale, a trecut la cele vecinice Vineri în 4/17 Decembrie 1915 în vârstă de 6 ani împliniți.

Inmormântarea celui ce a fost lumina ochilor noștri și ne-a încălzit sufletele și orice colțor din casa noastră, se va face după rânduiala bisericii române ortodoxe, din morga dela morminții de sus, Sămbătă în 5/18 Decembrie a. c. la 3 ore după amiază.

Sufletele curate și drag, care zilnic Te rugăm pentru ai tăi, mergi la tatăl luminilor și fă-te acolo, dimpreună cu sorioara ta dintâi, rugător mai deaproape pentru mângăierea celor îndurerăți prin pierderea ta înainte de vreme.

Arad, 4/17 Decembrie 1915. Dr. Gheorghe Ciuhandu, protopresbiter, referent consistorial. Octavia P. Desean, ca părinți; Neguța, soarioară.

Transmitem nemângăiaților părinți adânc simțitele noastre condoleanțe.

Incă un erou. În 6 Noembrie a. c. s'a oficiat în biserica gr. cat. din Sighet un parastas întru odihna sufletului eroului *Patriciu Popp*, fost cantor-învățător în Sighetul Silvaniei, care a murit moarte de erou în 23 Octombrie a. c. pe frontul italian dela Isonzo, în etate de 29 ani.

Parastasul a fost oficiat de M. On. D. protopop tractual *G. Vaida*, cu asistența On. dni Laurențiu Avram, Val. Sima, Val. Copos, preoți și Laur. Sima, teolog abs. de Gherla. Cântările funebrele le-a executat d. I. Tyuhan, inv. în Bobota și alți mulți cantori din jur.

În răposatul am pierdut un harnic și cinstit învățător, constiu de chemarea sa. Cea mai bună dovadă a fost parastasul acesta, la care a asitat tot satul, împreună cu foștii elevi ai răposatului și multă lume din satele învecinate.

Cum și-a împlinit chemarea sa pe câmpul de luptă, se poate vedea din anunțul trimis de superiorii caporalului-erou Popp, fratelui d-sale d. *Vasilii Popp*, preot: „On. dle părinte! Cu sinceră părere de rău Vă încunostiințez, că fratele on. d-tale *Patriciu*, caporal la bat. I, comp. II regim. 51 de infanterie, a decedat apărându-și patria, în 23 l. c. la 2 ore d. a. de un glonte dușman ce l-a lovit în cap. Să Te mângăie însă faptul, că răposatul și-a aflat moartea pe când își îndeplinea cea mai sfântă datorie a lui. Cadavrul lui l-am înmormântat în mormânt separat, iar amintirea lui vom păstra-o ca o pildă a soldatului care-și știe face datoria.

Împărtășindu-vă doliul adânc, rămânem cu distinsă stimă: *Guth József*, sub-loc., *Dv. Selymes*, căpitan, *Victor Bolecsth*, cadet.

Dăruire. „Sătmăreana” inst. de credit și econ. din Seini a trimis 20 coroane pentru cărți pe seama răniților români.

Mulțămiri!

Franța ia sub îngrijirea ei pe orfanii sârbi. Se telegrafiază din Paris că asociația națională a orfanilor de războiu, a hotărât să adune imediat în coloniile sale aproape de Nisa pe toți copiii sârbi, ori care ar fi numărul lor. În această privință s'au făcut demersuri pe lângă guvernul sârb și primul transport va pleca dela Atena spre Marsilia.

Neînțelegere între membrii acțiunii de pace a lui Ford. Cin Copenhaga se anunță: „Berlingske Tidende” a primit știre radiotelegrafică că între mai mulți membrii ai expediției de pace cari sunt în drum pe vaporul *Oscar II* s'au născut neînțelegeri între miliardarul Ford și alți membrii ai expediției. Divergențele își au ca bază adresa președintelui Wilson către congres. Mai mulți membrii ai expediției adevă, hotărâseră să subscrie un manifest împotriva lui Wilson și mulți dintre ei s'au găsit să desprobe acest pas. Cei cari au fost în contra manifestului au hotărât să debarcheze în Cristiania și să reîntoarcă la New-York.

Nou tren suedez Pentru frontiera rusească. Din Berlin se anunță: Zilele trecute s'a deschis linia drumului de fer al statului suedez construit la granița finlandeză dela Karungi până la Haparanda. Linia nu duce decât pe-o lungime de 26 klm., dar are foarte mare importanță în războiului mondial, fiind cel din urmă punct care leagă trenurile statului suedez cu Rusia.

ECONOMIE.

Înștiințarea proviziilor de porumb (cucuruz.)

Prin circularul său din 9 Decembrie n. c. Nr. 89.900 Prez., In. minister r. u. de agricultură, întemeiat pe dispozițiile paragrafului 3 ale ordinului guvernial Nr. 3511—1915 M. E., referitor la rechiziționarea produselor de porumb (cucuruz), orânduiește următoarele:

§. 1. Fiecare individ este îndatorat a înștiința până în 26 Decembrie n. c. *întreagă provizia* (depozitul) sa de porumb, sau pe care o are în îngrijire în ziua de 20 Decembrie n. c., acelei primării comunale (căpitanului polițienesc, funcționarului încrezut de magistrat), pe teritoriul căreia se găsește depozitul și fără privire la împrejurarea dacă porumbul e produsul său sau nu și fără privire la faptul dacă porumbul a fost rechiziționat și luat în socotință pentru scopuri de interes general sau nu.

Înștiințarea aceasta este obligatorie nu numai pentru particulari (singuratici), ci și pentru corporațiunile morale, pentru întreprinderile industriale și comerciale, pentru corporațiunile publice cum și pentru autorități, institute etc. Depozitele ce se găsesc în proprietatea direcțiilor armatei și în a „Societății pe acții pentru produse de războiu”, nu cade sub acest obligament, abaterea însă nu privește și pe comisionarii societății acum amintite.

§. 2. Depozitele de porumb, cari în ziua de 20 Decembrie a. c. se transportează cu carele, cu automobile, cu trenul sau cu vapoare, trebuie și ele înștiințate prin adresat îndată după sosirea lor la locul destinației.

§. 3. Despre depozitele de porumb înștiințate se poartă consemnări separate și speciale după comune cu rubrica 1. Numele înștiințătorului și locuința, 2. Numirea casei, măieristei, în care se găsește depozitul, 3. Cantitatea totală a porumbului în mâji metrice, compute după porumbul sfărmit, 4. din acesta, Cantitatea ce a fost luată în socotință (rechiziționată) de autorități, în mm. computeată în porumb sfărmit, 5. Observare. În aceasta se însemnează dacă o parte a porumbului n'ar fi de tot copt sau dacă e defectuos (stricat).

Încât depozitul întreg sau o parte a acestuia nu ar fi proprietatea înștiințătorului, este a se introduce în rubrica corespunzătoare numele proprietarului și locuința lui.

Conscrierile, cu rubricile descrise, se compun prin primăriile comunale în câte 2 exemplare din cari, după încheiere, un exemplar se transpune până la 31 Decembrie c. „Societății pe acții pentru produse de războiu” (Budapesta V. Nádor-u. 9), iar celalalt exemplar se păstrează.

§. 4. Dacă depozitul a fost rechiziționat mai dinainte de autorități, proprietarul nu mai dispune de el, ci este îndatorat a îngriji, ca cantitatea rechiziționată să nu se strice și să se păstreze de așa, ca să fie potrivită pentru alimentație (nutriție) omenească. Dacă depozitul până acum n'a fost rechiziționat de autorități și dacă în starea lui s'ar face, din orice cauze, oarecari schimbări, proprietarul este îndatorat a aduce schimbările, cu sfârșitul fiecărei luni, la cunoștința primăriei comunale (căpitanului polițienesc, funcționarului încrezut de magistrat), care e îndatorat, la rândul lui, a face corecturile de lipsă.

§. 5. În scopul stabilirii exactității datelor înștiințate, autoritățile administrative, în înțelesul paragrafului 2 din art. de lege L din 1914, sunt îndreptățiți a examina depozitele și magazinele celor obligați la înștiințare. De altfel controlarea depozitelor se va face și prin finanți.

§. 6. Celce nu înștiințează depozitul de porumb până la termenul stabilit, cel ce îl ascunde sau zădărnicește controlarea, comite transgresiune și se pedepsește, în înțelesul art. de lege L din 1914, cu închisoare până la 2 luni și cu amendă până la 600 cor. Depozitul, față cu care s'a făcut transgresiunea, în cursul procedurii polițienesci, se poate confisca.

Punem la inima celor în drept aceste orânduiești. Sibiu, 13 Decembrie 1915.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucuța,
prezident.

Victor Tordășlanu,
secretar.

Ultima oră.

O NOUĂ LINIE FERATĂ ÎN ROMÂNIA.

București. — Cu începere de mâine, va fi pusă în circulație noua linie ferată, Călărași-Călărași-Port.

MINISTRUL GRECIEI LA BUCUREȘTI S'A ÎNTORS LA POSTUL SĂU.

București. — D. *Psyhas*, ministrul Greciei la București, s'a întors din străinătate și și-a reluat ocupațiunile.

MIȘCĂRI DE TRUPE ÎN BASARABIA.

București. — Ziarele de aici află din Galați: Un cunoscut comerciant de pescărie din Ismail (Basarabia) declară că au fost suprimate toate trenurile de pasageri între Odesa-Bender-Reni, înlocuindu-se cu transporturi militare. Aceste mișcări de trupe par a fi în legătură cu luptele de pe frontul bucovinean.

70 MII ITALIENI ÎN AJUTORUL SĂRBILOR.

Lugano. — Italienii transportă numeroase trupe în Albania în ajutorul Sârbilor. „Corriere della Sera” scrie că aceste trupe servesc numai pentru întărirea pozițiilor dela Valona. Trupele italiene cari vor fi concentrate în Albania sunt prețuite la 70,000 oameni.

SPIONI JAPONEZI ÎN DEDEAGACI.

Sofia. — În regiunea dela Dedeagaci și Portolagos au fost deținuți spioni japonezi, cari au venit din Grecia. Au fost găsite asupra lor hărți și însemnări.

ȘEFUL STATULUI MAJOR GRECESC ȘI-A DAT DEMISIA.

Atena. — Din cercurile politice se anunță, că șeful statului major grec și-a dat demisia, deoarece afirmativ nu voiește să ia răspunderea, pentru evenimentele din Macedonia grecească. Regele nu a hotărât încă în chestia dimisiei.

O NOUĂ OFENSIVĂ ÎMPOTRIVA BUCOVINEI.

București. — „L'Independance Roumaine” anunță: Armata rusească a fost întărită cu 1 și un sfert de milion de oameni. Se vestește că Rușii voiesc să înceapă o nouă ofensivă împotriva Bucovinei. Sborurile de recunoașteri deasupra Cernăuțului sunt tot mai dese.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Aviz.

Aducem la cunoștință că „Calendarul partidului național” pe 1916 e epuizat.

Adm. ziarului „ROMÂNUL”.

Mulțămită publică.

Subscrisa și pe această cale îmi exprim mulțumita mea băncii de asigurare „Transilvania” pentru rezolvarea grabnică și procedur culantă în solvirea sumei de 5000 cor., cu cât a fost asigurat fie ertat toțul meu, cu toate că asigurarea n'a fost numai de 9 luni încheiată.

Biharhosszuaszó, 1 Decembrie 1915.

ANUNȚ.

Doi învățăcei de prăvălie se primesc momentan la firma

Const. Ch. Bolog
Câmpeni — Topánfalva
(com. Turda-Arieș)

(Bo2 565-3)

FARMACIA

KÁRPÁTI JÁNOS,

ARAD, ÎN COLȚUL PIETEI BO-

ROȘ BÉNI ȘI CĂLEI TI-

SZÁ ISTVÁN, VIS-À-VIS DE GARA TREUUL ELECTRIC.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

: SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tălat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă. :

Prețuri :
moderate :